

Sociální interakce, sociální normy a deviace

- Každodennost se skládá ze sociálních interakcí. Ty studujeme, protože
- se dovídáme o sobě a o životě
- zjišťujeme tím něco o větších systémech, jejichž jsou interakce součástí

Typy interakcí

Neverbální komunikace - tvář, gesto, pocit, souvislost s kulturou (úzus chování)

Společenská pravidla, hovor:

- sdílené znalosti
- formy hovoru, konverzační analýza – Goffman, Garfingel
- reakční zvolání – citoslovce v reakci na nenadálou událost
- lapsy a přeřeknutí – Freud tvrdí, že nejsou náhodná, ale vyjadřují skryté pocity

Interakce těla, tváře a řeči

- **setkání** – nezaostřená interakce (více lidí, uvědomují si svou přítomnost, ale nemluví spolu), zaostřená (přímo sledují konverzaci), zdvořilá – nevšimavost (náhodné setkání, uhnutí očima)
- **orientační body** – jakési závorky v každodenním životě ohraničující jednotlivé interakce
- **vyvolávání dojmů** – sociální role (definovaná očekávání daná statusem osoby), dramaturgický model Goffmanův pojímá život jako divadelní hru
- **jeviště a zákulisí** – formální výkony pro publikum versus daní průchodu pocitům a skrytým reakcím
- **osobní prostor** – osobní zóna kolem osoby se liší dle kulturního kontextu a dle blízkosti druhé osoby (intimní vzdálenost, osobní a veřejná)

Konformita a deviace

- Konformita je udržována pomocí formálních i neformálních **norem** doprovázených **sankcemi**. Speciálním případem norem (definovaných vládami) jsou zákony.
- Deviantní subkultury – společenství založená na deviantním chování svých členů (bezdomovci, sekty apod.)

Deviace

- biologické vysvětlení – sklon ke zločinu určitých typů lidí (Lombroso, Sheldon). Nejasné výsledky.
- psychologické vysvětlení – Freud, oidipovská fáze u dětí (sebeomezování) vytváří morální pravidla, někteří jedinci díky svému vztahu k rodičům si je nevytvoří – vznikají psychopatické osobnosti. Vysvětluje jen část zločinů, ne všichni kriminálníci mají podobný psychologický profil

Sociologické teorie

- diferenciální asociace – identifikace jedince se zavadnou skupinou, (Sutherland)
- anomie jako příčina – (Merton), rozdíl mezi sociální realitou a normami
- teorie nálepkování – pravidla určují mocní, nálepkují jedince a ten se chápe jako deviant - sekundární deviace. Nic není samo o sobě deviací, až teprve to dostane nálepku.

Konec prezentace

